

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 47/05-66

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. mája 2005 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu prerokoval sťažnosť PhDr. E. H., bytom B., a W., spol. s r. o., R., zastúpených advokátom JUDr. M. B., B., vo veci namietaného porušenia základného práva domáhať sa svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a s čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 NcC 22/2004 z 8. júla 2004 a takto

rozhodol:

1. Základné právo PhDr. E. H. a W., spol. s r. o., domáhať sa svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 NcC 22/2004 z 8. júla 2004 porušené bolo.

2. Zrušuje uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 NcC 22/2004 z 8. júla 2004

a vec vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Krajský súd v Nitre je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia PhDr. E. H. a W., spol. s r. o., vo výške 17 914 Sk (slovom sedemnásttisícdeväťstoštrnásť slovenských korún) na účet advokáta JUDr. M. B., B. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovuje.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2004 doručená sťažnosť PhDr. E. H., bytom B., a W., spol. s r. o., R. (ďalej aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. M. B., B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a s čl. 152 ods. 4 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 NcC 22/2004 z 8. júla 2004, ktorým rozhodol, že sudkyňa Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) Mgr. D. K. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 5 C 110/04.

Sťažovatelia uviedli, že 26. mája 2004 ich právny zástupca, ktorý je totožný so zástupcom v konaní pred ústavným súdom, navštívil okresný súd za účelom nahliadnutia do súdneho spisu vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 110/04, v ktorej je zákonnou sudkyňou Mgr. D. K. Pred nahliadnutím do súdneho spisu referentka príslušnej súdnej kancelárie oznámila právnenmu zástupcovi sťažovateľov, že do predmetného spisu môže nahliadnuť len vtedy, ak na to príslušný sudca udelí súhlas. Následne referentka v prítomnosti právneho zástupcu sťažovateľov telefonovala zákonnej sudkyňi a pýtala sa jej, či právny zástupca sťažovateľov môže nahliadnuť do súdneho spisu. Po kladnej odpovedi sudkyne referentka sprístupnila právnenmu zástupcovi sťažovateľov predmetný súdny spis na nahliadnutie. Po nahliadnutí do spisu právny zástupca sťažovateľov požiadal o vyhotovenie fotokópií niektorých dokumentov nachádzajúcich sa v spise. Referentka na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľov odpovedala, že musí najskôr od sudkyne vyžiadať súhlas, či kópie uvedených dokumentov môže vyhotoviť. Referentka sa opätovne telefonicky skontaktovala so sudkyňou konajúcou vo veci a oznámila právnenmu zástupcovi sťažovateľa, že na požiadanie sudkyne sa ho má opýtať, na aký účel kópie dokumentov potrebuje. Právny zástupca sťažovateľov odmietol vysvetľovať účel vyhotovenia fotokópií, keďže Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“) ani iný zákon nepodmieňuje

vyhotovenie fotokópií zo súdneho spisu účastníkmi konania ani právnym zástupcom oznámením účelu ich vyhotovenia. Následne referentka právnemu zástupcovi sťažovateľov oznámila, že na základe pokynu sudkyne fotokópie predmetných dokumentov zo súdneho spisu nevyhotoví. Podľa úradného záznamu z 26. mája 2004 išlo o č. 1. 56 spisu spolu s doručenkou.

Za opísaný skutok oznámil právny zástupca sťažovateľov sudkyňu Mgr. D. K. ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) ako podozrivú z disciplinárneho priestupku a zároveň požiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky o zaujatie stanoviska k jednotnému výkladu ustanovenia § 44 ods. 1 OSP. Zároveň 10. júna 2004 podal na okresnom súde námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi, a to z dôvodu, že vyššie uvedené správanie a postup zákonnej sudkyne vzbudzujú pochybnosť o jej nezaujatosti a nestrannosti. Predseda okresného súdu predložil námietku zaujatosti krajskému súdu, ktorý uznesením sp. zn. 7 NcC 22/2004 z 8. júla 2004 rozhodol, že sudkyňa okresného súdu Mgr. D. K. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 110/04.

Na základe podnetu právneho zástupcu sťažovateľov bol ministrovi spravodlivosti 2. augusta 2004 podaný návrh na začatie disciplinárneho konania voči štyrom sudcom okresného súdu, medzi nimi aj voči Mgr. D. K. Dňa 9. augusta 2004 bolo právnemu zástupcovi sťažovateľov doručené oznámenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) o tom, že minister spravodlivosti po prešetrení podnetu na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania vyvodil disciplinárnu zodpovednosť voči sudcom okresného súdu.

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je právo každého domáhať sa svojho práva na nestrannom súde. Pojmovou zložkou práva na nestranný súd je nestrannosť sudcu ako rozhodcu sporu o právo.

Ústavný súd v tomto rozhodnutí uplatnil princíp nestrannosti sudcu prejavujúci sa v dvoch aspektoch, a to v subjektívnom a objektívnom, pričom zohľadnil judikatúru štrasburských orgánov.

Z ustanovenia § 14 ods. 1 OSP vyplýva, že sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí nielen vtedy, ak majú pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, ale na ich vylúčenie stačí, ak je daná pochybnosť o ich nezaujatosti.

Sťažovatelia sú toho názoru, že v námietke zaujatosti opísaný postup sudkyne Mgr. D. K. voči právnemu zástupcovi sťažovateľov vzbudzuje oprávnené pochybnosti o jej nezaujatosti a nestrannosti v predmetnom konaní. Navyše, sama sudkyňa sa vyjadrila, že v dôsledku podaného podnetu ministrovi spravodlivosti právnym zástupcom sťažovateľov na podanie návrhu na začatie disciplinárneho

konania voči nej sa cíti byť v predmetnej právnej veci vnútorne zaujatá, a súhlasila, aby vec prejednal iný sudca. Aj napriek skutočnosti, že sama sudkyňa vyjadrila svoju vnútornú zaujatosť voči sťažovateľom ako účastníkom konania, táto nebola spolu so skutočnosťami uvedenými v námietke zaujatosti dostatočným dôvodom pre krajský súd, aby ju vylúčil z dôvodu zaujatosti z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 110/04.

Podľa názoru krajského súdu rozhodujúceho o námietke zaujatosti sudkyňa by sa mala nad konanie právneho zástupcu sťažovateľov vo všeobecnosti povzniesť. Krajský súd sa zrejme podľa názoru sťažovateľov spoliehal na to, že sudkyňa, ktorá sa už cíti vnútorne zaujatá, sa nad konanie právneho zástupcu sťažovateľov aj skutočne povznesie a vec rozhodne nezaujato a nestranné. Konštatovanie súdu o tom, že sudkyňa by sa mala nad celú vec vo všeobecnosti povzniesť, má len charakter odporúčania a ničím nie je garantované, že sa tak v skutočnosti aj stane. Krajský súd uviedol, že v námietke zaujatosti právnym zástupcom uvádzané skutočnosti nie sú spôsobilé mať za následok vylúčenie sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci.

Podľa názoru sťažovateľov však správanie sudkyne pri nahliadnutí do súdneho spisu právnym zástupcom sťažovateľov naznačuje záujem sudkyne o predmetnú vec a poukazuje na jej určitý pomer k veci. Krajský súd ako nadriadený súd bol povinný skúmať, či v prípade sťažovateľov existujú oprávnené pochybnosti o nezaujatosti konajúcej sudkyne z objektívneho hľadiska, a tiež prihliadnuť na osobné presvedčenie sudkyne (skúmať nestrannosť sudkyne zo subjektívneho hľadiska).

Krajský súd vo svojom uznesení s odkazom na § 14 ods. 3 OSP uvádza, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci. Uvedené ustanovenie je však potrebné vykladať tak, že sa vzťahuje len na to konanie sudcu, ktoré je v súlade so zákonom. Vyplýva to aj z dôvodovej správy k zákonu č. 353/2003 Z. z., ktorým sa novelizovalo predmetné ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku. Podľa dôvodovej správy sa má týmto ustanovením zamedziť nedôvodným námietkam zaujatosti spočívajúcim v procesnom postupe súdu, ktorý je inak v súlade so zákonom. To znamená, že samotný procesný postup sudcu v súlade so zákonom mení vplyv na jeho nestrannosť. Ak je však postup sudcu v rozpore so zákonom, je k tomuto konaniu potrebné pristupovať obozretné a starostlivo zvážiť, či to nemôže znamenať prejav jeho zaujatosti. Pomer sudcu k veci, k účastníkom konania, resp. k ich právnym zástupcom sa totiž nemusí, ale môže prejavovať prostredníctvom postupu sudcu v konaní o prejednávanej veci.

Sťažovatelia sa domnievajú, že zisťovanie účelu vyhotovenia fotokópií zo súdneho spisu sudkyňou konajúcou vo veci nie je procesným úkonom v súlade so zákonom a naznačuje neštandardný záujem sudkyne o predmetnú vec, prípadne o určitých účastníkov konania. Už toto samotné konanie sudkyne, bez ohľadu na to, či by

následne umožnila vyhotovenie fotokópií alebo nie, vzbudzuje pochybnosti o jej nezaujatosti. Podľa názoru sťažovateľov došlo rozhodnutím krajského súdu o nevyklúčení sudkyne z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 110/04 k porušeniu ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd rozhodol, že:

„1. Základné práva PhDr. E. H. a obchodnej spoločnosti W. spol. s r. o. v konaní vedenom na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 5 C 110/04 na súdnu a inú právnu ochranu zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s článkom 1 ods. 1, článkom 2 ods. 2 a článkom 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 NcC 22/2004-88 zo dňa 8. júla 2004 boli porušené.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 7 NcC 22/2004-88 zo dňa 8. júla 2004 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Nitre je povinný sťažovateľom zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia zvýšenú o daň z pridanej hodnoty v zákonom ustanovenej výške na účet ich právneho zástupcu JUDr. M. B., B. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovatelia netrvali na ústnom prejednaní veci.

Listom zo 14. apríla 2005 právny zástupca sťažovateľov uplatnil náhradu odmeny za dva úkony právnej pomoci u dvoch sťažovateľov a dva paušály vykonané v roku 2004 spolu s daňou z pridanej hodnoty vo výške 17 914,30 Sk.

Sťažnosť bola uznesením sp. zn. III. ÚS 47/05 zo 16. februára 2005 prijatá na ďalšie konanie. Zároveň bola odložená vykonateľnosť uznesenia krajského súdu sp. zn. 7 NcC 22/2004 z 8. júla 2004 a sudkyňi Mgr. D. K. bolo uložené vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 110/04 vykonať len úkony, ktoré neznesú odklad, a nerozhodnúť vo veci do rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci vyjadril predseda krajského súdu, ktorý v liste sp. zn. Spr. 214/05 z 21. marca 2005 uviedol, že v danej veci v dôsledku námietky zaujatosti vznesenej účastníkmi konania, ako i vec prejednávajúcou sudkyňou bol spis 30. júna 2004 predložený na rozhodnutie krajskému súdu ako nadriadenému súdu.

Uznesením krajského súdu z 8. júla 2004 č. k. 7 NcC 22/2004-88 bolo rozhodnuté, že Mgr. D. K. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 110/04. Z odôvodnenia rozhodnutia nepochybne vyplýva, z ktorých skutkových a právnych záverov krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal.

Účelom ustanovenia § 14 ods. 1 OSP je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu:

1. k veci, v rámci ktorého by mal sudca mať svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo
2. k účastníkom konania, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo
3. k zástupcom účastníkov konania, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod bodom 2.

Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“) a je povinný prejsť a rozhodnúť všetky veci, ktoré mu boli pridelené v súlade s platným rozvrhom práce súdu.

Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov, ktoré však neboli v prejednávacom prípade splnené.

Skutočnosť, že vo vzťahu k Mgr. K. bol podaný podnet na začatie disciplinárneho konania, sama osebe nemôže spôsobiť jej zaujatosť v konaní. Takouto významnou skutočnosťou by bolo až podanie samotného návrhu na disciplinárne konanie, ktorý bol v danom prípade ministerstvom spravodlivosti podaný až po rozhodnutí nadriadeného súdu, t. j. 2. augusta 2004.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhol, aby ústavný súd rozhodol, že: *„Základné právo navrhovateľov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené nebolo.“* Zároveň súhlasil s tým, aby podľa ustanovenia § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd upustil od ústneho prejednávania veci.

II.

Ústavný súd pred rozhodnutím vo veci samej preskúmal sťažnosť a jej doplnenie,

vyjadrenie predsedu krajského súdu, ale najmä predložené spisy okresného súdu sp. zn. 5 C 110/2004, krajského súdu sp. zn. 7 NcC 22/2004 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky – disciplinárneho súdu (ďalej len „disciplinárny súd“) sp. zn. 2 Ds 19/04 a zistil nasledovné:

Sťažovatelia sa žalobou z 23. apríla 2004, ktorá bola doručená okresnému súdu 26. apríla 2004 a zaregistrovaná pod sp. zn. 5 C 110/04, domáhali vyslovenia neplatnosti zmluvy.

Predmetom žaloby je určenie neplatnosti zmluvy a zdržania sa nakladania s nehnuteľnou vecou.

Podľa záznamu na č. l. 55 spisu bola vec pridelená zákonnej sudkyňi Mgr. D. K. Na č. l. 56 spisu sa nachádza pokyn kancelárii z 28. apríla 2004 s nasledovným textom: „*kanc. – kópiu návrhu č. l. 1 – 12 doruč odporcovi na vyjadrenie v lehote 15 dní – kal. 15 dní, v Topolčanoch 28. 4. 2004*“ a s nečitateľným podpisom.

Na č. l. 56 spisu sa nachádza aj odtlačok pečiatky kancelárie s údajom „*došlo 29. IV. 2004, 1 x*“ a s nečitateľným podpisom.

K záznamu je pripojená doručka, podľa ktorej žalovaný prevzal žalobu s výzvou na vyjadrenie 7. mája 2004.

Na tom istom čísle listu na nachádza obsah doručovanej výzvy nasledovného znenia: „*v právnej veci navrhovateľa PhDr. E. H., B. a spol. o určenie neplatnosti zmluvy a zdržania sa nakladania s nehnuteľnosťou Vám doručujem návrh na začatie konania (žalobu) a vyzývam Vás, aby ste sa v lehote 15 dní v 2-och exemplároch vyjadrili...*

„*Okresný súd v Topolčanoch dňa 28. 4. 2004 Mgr. D. K.*“.

Na č. l. 57 sa nachádza „*späťvzatie návrhu žaloby*“ zo 17. mája 2004, ktorý bol doručený súdu 18. mája 2004 druhým konateľom Ing. S. R.

Na č. l. 58 až 60 sa nachádza uznesenie č. k. 5 C 110/04-58 z 28. mája 2004, ktorým okresný súd zamietol návrh navrhovateľov v 1. a 2. rade (PhDr. E. H. a W., spol. s r. o.) na nariadenie predbežného opatrenia.

Podľa doručky na č. l. 60 bolo toto rozhodnutie doručené zástupcovi sťažovateľov 21. mája 2004 a žalovanému 28. mája 2004.

Na č. l. 61 sa nachádza úradný záznam, podľa ktorého „*Dňa 26. 4. 2004 sa na tunajší súd dostavil práv. zást. navrhovateľov – JUDr. M. B., bytom B. na základe plnej moci na č. l. v spise za účelom nahliadnutia do spisu sp. zn. 5 C 110/04. Spis bol predložený od 8.30 hod. do 8.50 hod. Spísala: neč. podpis.*

Súčasne požiadal o vyhotovenie kópií dokumentov nachádzajúcich sa v spise a č. l. 56 + doručka, čo mu bolo odmietnuté sudkyňou konajúcou vo veci.

V Topolčanoch, dňa 26. 5. 2004

Spísal: neč. podpis práv. zást. navrhovateľov: neč. podpis“

Na č. l. 62 sa nachádza úradný záznam zákonnej sudkyne (Mgr. D. K.), podľa ktorého „*dňa 26. mája 2004 sa dostavil právny zástupca navrhovateľov, ktorému bolo umožnené nahliadnuť do spisu sp. zn. 5 C 110/04.*

Právny zástupca navrhovateľov žiadal okrem iného aj kópiu str. č. l. 56 a doručky, čo som po oznámení mojej asistentky odmietla s tým, že ide o úpravu pre asistentku, ktorá je písaná mojou rukou a mám za to, že kópie mojej úpravy nie je možné vyhotoviť pre účastníka konania, pretože ide o môj rukopis, ktorý by

mohol byť zneužitý, pričom práv. zást. navrhovateľov JUDr. B. bolo umožnené urobiť si z tejto strany aj doručenky výpis resp. odpis.

Pokiaľ ide o úpravu na č. l. 56 ide o úpravu z počítača na doručenie návrhu odporcovi na vyjadrenie, ktorú nie je nutné pripájať do spisu, nakoľko tieto úpravy robíme do počítača, kde aj zostávajú, avšak kvôli lepšej prehľadnosti asistentka založila v danej veci aj úpravu z počítača, ktorá je za č. l. 56.

Z týchto úprav bolo umožnené práv. zást. navrhovateľov urobiť si výpisy a odpisy. V Topoľčanoch dňa 26. 5. 2004 Mgr. D. K. “

Na č. l. 63 spisu sa nachádza úradný záznam, z ktorého vyplýva, že sa do kancelárie „5 C“ dostavil JUDr. M. B., ktorý požiadal o preštudovanie spisu sp. zn. 5 C 110/04, ktorý mu bol následne predložený na preštudovanie.

Po preštudovaní spisu požiadal o kópiu dokladov z č. l. 55, ktorá mu bola doručená, z č. l. 57, ktorá mu bola doručená na protipodpis. Ďalej žiadal kópiu úpravy sudkyne na č. l. 56 s doručenkou, ktorá mu nebola vyhotovená na pokyn sudkyne konajúcej vo veci. Zároveň bol poučený, že má možnosť robiť si odpisy, resp. výpisy zo spisu.

Po preštudovaní spisu bol vyhotovený úradný záznam na č. l. 61, do ktorého JUDr. B. žiadal uviesť, že mu bolo odňaté právo na vyhotovenie kópie úpravy sudkyne z č. l. 56 s doručenkou.

Uvedený úradný záznam si JUDr. B. prečítal, podpísal a nechal si ho s tým, že ho potrebuje, pretože mu bolo odňaté právo, a do spisu nech je vyhotovený ďalší rovnopis. Na základe toho bol do spisu vyhotovený ďalší rovnopis. Ďalej JUDr. B. požiadal, aby mu bol na úradný záznam daný odtlačok pečiatky súdu, čo mu bolo odmietnuté podpredsedníčkou súdu JUDr. K. Záznam bol spísaný v Topoľčanoch 25. mája 2004, podpis nie je čitateľný.

Na č. l. 76 – 77 sa nachádza námietka zaujatosti, ktorú podal ako zástupca sťažovateľov podľa ustanovenia § 15a ods. 1 OSP. V námietke uviedol, že pred nahliadnutím do súdneho spisu sp. zn. 5 C 110/04 mu referentka súdnej kancelárie pani B. K. oznámila, že do predmetného spisu môže nahliadnuť len vtedy, ak mu príslušný sudca na to udelí súhlas. Následne referentka súdnej kancelárie telefonovala sudkyňu Mgr. D. K. a opýtala sa jej, či môže nahliadnuť do súdneho spisu. Po kladnej odpovedi mu bol spis sprístupnený na nahliadnutie. Po prehliadnutí spisu v zmysle ustanovenia § 44 ods. 1 OSP požiadal o vyhotovenie fotokópií dokumentov na č. l. 56, jedného neočíslovaného dokumentu a doručenky. Referentka mu na žiadosť odpovedala, že musí najskôr od sudkyne vyžiadať súhlas, či mu kópie uvedených dokladov môže vyhotoviť. Po telefonáte so sudkyňou sa ho referentka opýtala, na aký účel kópie uvedených dokumentov potrebuje. Oznámil jej, že nemá dôvod ani povinnosť na túto otázku odpovedať. Následne mu referentka oznámila, že na základe pokynu sudkyne mu fotokópie predmetných dokumentov zo súdneho spisu nevyhotoví.

Na základe týchto skutočností sa zástupca sťažovateľov domnieva, že došlo k porušeniu ustanovenia § 44 ods. 1 OSP, a tým aj základného práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovatelia sa domnievajú, že súd musí byť nielen fakticky nezávislý, ale musí sa

ako taký aj javiť v očiach strán. Nestačí však len pocit strany, jej obava z nedostatku nezávislosti súdu musí byť objektívne odôvodnená, musí mať konkrétny objektívny základ.

Na základe uvedených dôvodov sťažovatelia žiadali, aby krajský súd sudkyňu okresného súdu Mgr. D. K. vylúčil z prejednávania a rozhodovania v uvedenej veci.

K námietke (č. 1. 77) zástupca sťažovateľov pripojil úradný záznam (č. 1. 78) spísaný 26. mája 2004 o nahliadnutí do spisu.

Na č. 1. 83 spisu sa nachádza vyjadrenie zákonnej sudkyne, podľa ktorého sa cíti byť vnútorne zaujatá z dôvodu, že zástupca navrhovateľov podal 3. júna 2004 voči nej podnet na disciplinárne konanie ministerstvu spravodlivosti pre skutok, ktorý uviedol aj v námietke z 10. júna 2004. Súhlasila s tým, aby podľa ustanovenia § 15 ods. 1 OSP bola vec prejednaná a rozhodnutá iným sudcom. Vyjadrenie bolo spísané v Topoľčanoch 21. júna 2004 a podpísané Mgr. D. K., ktorá aj dala pokyn kancelárii predložiť vyjadrenie predsedovi súdu na ďalšie konanie.

Predseda okresného súdu v kancelárskej úprave z 26. júna 2004 uviedol, že sa oboznámil s obsahom spisu a dospel k záveru, že nie je dôvod pochybovať o nezaujatosti konajúcej sudkyne. Zároveň vydal pokyn spis predložiť s predkladacou správou krajskému súdu.

Na č. 1. 84 až 86 spisu sa nachádza kópia podnetu na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania doručeného ministrovi spravodlivosti 3. júna 2004.

Dňa 30. júna 2004 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti.

Uznesením sp. zn. 7 NcC 22/2004 z 8. júla 2004 krajský súd rozhodol, že sudkyňa okresného súdu Mgr. D. K. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania tejto veci (sp. zn. 5 C 110/04).

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že nezistil ani z obsahu spisu a ani z vyjadrenia vec prejednávajúcej sudkyne také dôvody, ktoré by zakladali domnienku, že sudkyňa je nejakým spôsobom priamo alebo nepriamo zainteresovaná na výsledku konania alebo že by mala nejaký vzťah k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom.

Zástupca žalobcov (sťažovateľov) v námietke bližšie nerozvedol, či o jej zaujatosti svedčí sám popisovaný nesprávny postup sudkyne pre pomer k veci ako takej, resp. pre pomer k žalovanému.

Skutočnosti uvádzané zástupcom žalobcov (sťažovateľov) v súvislosti s namietaným nesprávnym postupom sudkyne v konaní nie sú spôsobilé z hľadiska § 14 ods. 1 a 3 OSP mať za následok vylúčenie sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci. Z tohto aspektu vznesenú námietku zaujatosti nebolo možné považovať za dôvodnú.

Pokiaľ ide o vyjadrenie sudkyne, krajský súd dospel k názoru, že pokiaľ je daná vec pridelená podľa rozvrhu práce, sudca je podľa zákona o sudcoch a prísediacich a zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov povinný vec prejednať a vo veci rozhodnúť bez ohľadu na to, či niektorý z účastníkov podal v súvislosti s postupom v konaní vo veci sťažnosť alebo aj podnet na disciplinárne konanie.

Zo spisu disciplinárneho súdu vyplýva, že vo veci sp. zn. 2 Ds 19/04 disciplinárny senát 11. novembra 2004 rozhodol tak, že Mgr. D. K. spod návrhu ministra spravodlivosti na začatie disciplinárneho konania pre spáchanie disciplinárneho previnenia podľa ustanovenia § 116 ods. 1 písm. a) zákona o sudcoch a prísediacich oslobodil, pretože skutok nie je disciplinárnym previnením. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 8. decembra 2004.

V disciplinárnom konaní išlo o skutok, ktorý bol oznámený zástupcom sťažovateľov v súvislosti s nahliadnutím do spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 110/04 dňa 26. mája 2004.

Zákonná sudkyňa vo svojej výpovedi pred disciplinárnym senátom uviedla, že konkrétna písomnosť, ktorá nebola prefotená, obsahuje jej rukopis, ktorý môže byť zneužitý, pričom nešlo o rozhodovaciu činnosť súdu a za tieto úkony je zodpovedná administratíva súdu.

Z výpovede svedkyne (administratívnej pracovníčky) disciplinárny súd zistil, že nedostala výslovne zákaz prefotiť predmetný materiál, mala však zafixovanú vnútornú obavu z možného zneužitia písma.

III.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad o uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecných záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť

bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosť o ich nezaujatosti.

Ústavný súd vo veci práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy judikoval viaceré rozhodnutia.

Vo veci sp. zn. II. ÚS 26/96 uviedol, že účelom čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť prístup k súdu a rovnaké právne postavenie v konaní pred súdom každému, kto žiada o ochranu tých svojich záujmov chránených právnym poriadkom, ktoré štát zveril do právomoci orgánov súdnej moci.

Citovaný článok ústavy zaručuje predovšetkým prístup k súdu, pretože len v takom prípade sa vytvárajú podmienky na domáhanie sa práva na súdnu ochranu oprávnenou osobou. Súd musí mať ústavou výslovne určenú kvalitu, to znamená, musí byť nezávislý a nestranný.

Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodovanie vo veci.

Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti pre uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (III. ÚS 71/97).

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre zaujatosť. Z uvedeného dôvodu možno sudcu vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania, alebo na základe návrhu samotného sudcu. Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť.

Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je iba povinnosť súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade je potrebné zistiť osobné presvedčenie

sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku [Piersach v. Belgicko – rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 1. októbra 1982].

Nie je možné uspokojiť sa len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti, ale je potrebné skúmať, či sudca poskytuje záruky nestrannosti aj z objektívneho hľadiska. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (Delcourt v. Belgicko – rozsudok ESLP zo 17. januára 1970). Sudca sa má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný, a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti.

Existencia nestrannosti musí byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00).

Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je obyčajne definovaná ako absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.

Z pohľadu čl. 6 ods. 1 dohovoru možno nestrannosť posudzovať na základe dvoch rôznych prístupov. Možno rozlišovať subjektívny prístup, pri ktorom sa skúma skôr myseľ sudcu, teda to, čo si sudca v danej situácii myslel vo svojom vnútornom fóre, a objektívny prístup, pri ktorom sa skúma, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby bola vylúčená každá pochybnosť o jeho nestrannosti.

Objektívny prístup spočíva v otázke, či nezávisle od osobného správania sudcu určité overiteľné skutočnosti neumožňujú pochybovať o jeho nestrannosti. V tomto smere i zdanie môže byť dôležité. Mal by byť vylúčený každý sudca, u ktorého sa možno oprávnene obávať, že mu chýba nestrannosť. Ide o dôveru, ktorú musia mať sudy pri stranách v demokratickej spoločnosti (Padovani v. Taliansko – rozsudok ESLP z 26. februára 1993). Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo).

Judikatura ESRP vyžaduje, aby obava z nedostatku nestrannosti sa zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, ktoré postupne vo veci vykonával, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, k ich právnym zástupcom, svedkom a podobne.

Z toho hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadri v tom zmysle, že sa vnútorne necíti alebo cíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vrhajú pochybnosť na jeho nestrannosť v očiach strán a verejnosti.

Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 OSP dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci.

Z dôvodovej správy k zákonu č. 353/2003 Z. z. vyplýva, že súdnoaplikačná prax ukázala, že časté námietky účastníkov konania vyjadrujú nespokojnosť s procesnými postupmi sudcov.

Účastníci konania vidia v procesnom postupe sudcu dôvody zaujatosti, hoci procesný postup sudcu v súlade so zákonom nemá vplyv na jeho nestrannosť a ani podľa platnej úpravy nemôže byť dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vo veci podľa § 14 ods. 1 OSP.

Podľa ustanovenia § 44 ods. 1 OSP účastníci a ich zástupcovia majú právo nazerať do súdneho spisu a robiť si z neho výpisy, odpisy a fotokópie alebo požiadať súd o vyhotovenie fotokópií za úhradu vecných nákladov. To neplatí, ak ide o zápisnicu o hlasovaní alebo listiny obsahujúce utajované skutočnosti alebo chránené údaje podľa osobitných predpisov.

Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 353/2003 Z. z. sa táto požiadavka stotožňuje so zvýšením efektívnosti občianskeho súdneho konania.

Zákon len vo výnimočných, zákonom vopred stanovených dôvodov vopred vylučuje možnosť nahliadnutia do spisu alebo jeho časti.

Ústavný súd považuje za dôležité v tejto časti zdôrazniť, že z jedného spisového materiálu možno urobiť až troje záznamov. Ide o alternáciu, ktorej voľba je na osobe, ktorá študuje spis, a voľbu uchovania si zistených údajov v pamäti tak, aby čo najlepšie prispeli k priebehu konania a jeho efektívnosti.

Sťažovatelia uviedli, že zákonná sudkyňa im neumožnila cestou ich zástupcu vyhotoviť fotokópiu z čl. 1. 56, ako ani doručenky pri tejto písomnosti pripojenej. Sťažovatelia v tomto videli porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a s čl. 152 ods. 4 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 7 NcC 22/2004 z 8. júla 2004. Krajský súd týmto uznesením vyslovil, že zákonná sudkyňa Mgr. D. K. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 5 C 110/04.

Ústavný súd preskúmaním uznesenia krajského súdu zistil, že tento nevyhodnotil všetky predložené dôkazy v ich súhrne. Nevzal náležite do úvahy záznam zákonnej sudkyne z čl. 1. 83 spisu, podľa ktorého sa 21. júna 2004 vyjadrila, že sa cíti vnútorne zaujatá v súvislosti s podaním podnetu zástupcu sťažovateľov na disciplinárne konanie ministromi spravodlivosti. Krajský súd neskúmal dôsledne subjektívne a objektívne hľadiská nestrannosti zákonnej sudkyne najmä v súvislosti s tým, že nevzal náležite do úvahy citovaný záznam s vyjadrením zákonnej sudkyne, a s tým, že tento nesúvisel s postupom zákonnej sudkyne v konaní o prejednávanej veci, ale s jej možným disciplinárnym stíhaním, ktoré v tom čase len hrozilo. Pri takom závažnom rozhodnutí, ako je objektívna a subjektívna stránka sudcovskej nezávislosti, musí súd vychádzať zo všetkých dostupných spisov a tieto náležite vyhodnotiť. Ústavný súd teda zistil, že uznesením krajského súdu sp. zn. 7 NcC 22/2004 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov domáhať sa svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru. Krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia primerane nevysporiadal s tým, že tvrdenie sudkyne o jej zaujatosti predstavuje silný signál pre posudzovanie subjektívneho hľadiska zaujatosti sudcu.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva zaručeného ústavou a medzinárodnou zmluvou o ľudských právach, zrušil namietané rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 7 NcC 22/2004 z 8. júla 2004 a prikázal mu vo veci znovu konať.

Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou krajského súdu opäť vec prejednať a rozhodnúť o vylúčení, resp. nevyhlúčení zákonnej sudkyne, náležite zistiť skutkový stav a v uznesení o vylúčení, resp. nevyhlúčení zákonnej sudkyne jasne a podrobne uviesť dôvody na jej vylúčenie, resp. nevyhlúčenie.

Naproti tomu ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy a namietaným uznesením krajského

súdu a v tejto časti návrhu nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

Právny zástupca sťažovateľov uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia podľa ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb za dva úkony právnej pomoci u dvoch sťažovateľov, a to 14 510 Sk, režijný paušál 544 Sk a daň z pridanej hodnoty 2 860,30 Sk, spolu 17 914,30 Sk. Právny zástupca sťažovateľov poukázal na to, že je platcom dane z pridanej hodnoty.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnym zástupcom sťažovateľov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovatelia boli vo veci úspešní, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania krajským súdom.

Ústavný súd určoval odmenu za dva úkony právnej pomoci v roku 2004, a to prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady a napísanie sťažnosti. Za jeden úkon právnej pomoci v roku 2004 bola odmena 4 634 Sk a režijný paušál 136 Sk. Pri dvoch alebo viacerých osobách sa podľa § 17 ods. 2 citovanej vyhlášky sadzba tarifnej odmeny znižuje o 20 %. Pri takto určených kritériách je správny výpočet trov v sume 17 914 Sk, ktoré ústavný súd zaviazal uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľov krajský súd.

Ústavný súd pri prijatí veci na ďalšie konanie pozastavil účinnosť napadnutého uznesenia do rozhodnutia vo veci samej, ktorým pozastavenie stráca účinky.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

K tomuto rozhodnutiu sa podľa ustanovenia § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde pripája odlišné stanovisko sudcu Ľubomíra Dobríka.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2005

III. ÚS 47/05

Odlišné stanovisko sudcu Ľubomíra Dobríka

Podľa ustanovenia § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pripájam toto odlišné stanovisko k nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 47/05 z 11. mája 2005, v ktorom bolo vyslovené porušenie základných práv PhDr. E. H. a W., spol. s r. o., (ďalej len „sťažovatelia“) a bolo zrušené uznesenie Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 NcC 22/2004 z 8. júla 2004.

Vyslovenie porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) citovaným uznesením krajského súdu nepovažujem za správne. Podľa môjho názoru krajský súd rozhodol správne a jeho rozhodnutím nedošlo k porušeniu základných práv a slobôd.

Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci.

Aj dôvodová správa k tejto právnej úprave konštatuje, že aplikačná prax ukázala, že časté námietky účastníkov konania vyjadrujú nespokojnosť s procesnými postupmi sudcov.

Podľa môjho názoru išlo presne o takúto námietku, ktorá sa viazala na postup v konaní, nie však v rozhodovaní. Preto podľa mňa krajský súd správne postupoval, keď nevylúčil zákonnú sudkyňu z prejednávania danej veci.

Zástupcovi sťažovateľov bola v plnom rozsahu poskytnutá možnosť oboznámiť sa s danou procesnou úpravou (pokyn kancelárii na doručenie písomnosti účastníka) a ani v najmenšom nebolo zasiahnuté do jeho práva disponovať s informáciou, ktorá sa nachádza na č. l. 56 spisu.

Nebolo jednoznačne preukázané, že by zákonná sudkyňa bránila získať informáciu o postupe konania a disponovať s ňou.

Subjektívny pocit zákonnej sudkyne, ktorý sa neskôr objavil v jej vyjadrení, v okolnostiach prípadu nemá racionálny základ, na ktorom by sa dal postaviť objektívny základ, že zákonná sudkyňa porušila základné právo sťažovateľov zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru.

V Košiciach 11. mája 2005

1